
Kyrkomötet
Motion 2015:5
av Karl-Gunnar Svensson

Utvärdering av pastoratsreformen

Förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en utredning för att med hjälp av vetenskapliga metoder låta dokumentera och analysera hur pastoratsreformen gestaltats och vilka konsekvenser denna omorganisation har fått.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i utredningen också dokumentera och analysera vilka konsekvenser denna omorganisation har fått beträffande maktfördelning och den dubbla ansvarslinjen.

Motivering

Livslångt lärande på dopets grund är en pedagogisk tanke som ofta aktualiseras i Svenska kyrkan. Den pekar på det faktum att den kristna trons väg är en vandring där kunskap, mognad och erfarenhet kan växa. Besläktad är tanken på kyrkan som en lärande organisation där man försöker utveckla sin struktur och sitt handlande utifrån insikter och slutsatser man utvinner ur händelser och förändringar. Den lärande organisationen kan på så sätt efterhand minimera och undvika misstag och istället stärka det som fungerar bra. Det finns många exempel på villigheten att granska och analysera händelser för att uppnå bättre framtida förhållanden och resultat.

Svenska kyrkan har under lång tid arbetat hårt och intensivt med sin organisation. Många förändringar har beslutats och genomförts. Mest genomgripande var förändringen av relationerna mellan kyrkan och staten. Men även de gamla kyrkliga samfälligheternas nedmontering och bildandet av större pastorat är en stor och omfattande organisatorisk reform.

Utredningen *Närhet och samverkan* öppnade för att olika lösningar skulle bli möjliga genom att inte fullt ut utforma den nya organisationen. Tanken var att göra det möjligt för olika varianter vilket skulle kunna innebära otydlighet till exempel vad gäller maktfördelning och på vilken nivå olika befogenheter skulle utövas. Det här var tänkt att det skulle regleras genom församlingsinstruktionen och delegationsordningar. Hur det har blivit finns det goda skäl att analysera och utvärdera.

När det gäller formandet av de nya pastoraten underströk man på somliga håll vikten av subsidiaritetsprincipen, vilken innebär att beslut fattas på lägsta mest effektiva nivå, vilket i pastoraten ska vara församlingsrådet, i andra fall kyrkoherden eller någon av kyrkoherdens underställda arbetsledare. Frågan är hur det här har fungerat. Det borde vara av stor vikt att få veta det eftersom församlingsrådet är en ny konstruktion i kyrkoordningen. Kan det vara så att det finns fall där besluten som ska fattas av församlingsrådet ändå har kommit att stanna på pastoratsnivå? Kan det

vara så att vissa församlingsråd har blivit samtalsgrupper och inte beslutande organ? Dessutom kan det vara bra att få veta hur kontakten mellan församlingsråd och pastorat har blivit.

Finns det tillräckligt god kunskap i pastoraten om församlingsrådets uppgifter enligt kyrkoordningen är, utöver vad som bestäms i församlingsinstruktionen?

Enligt kyrkoordningen ska församlingsrådet besluta om:

- ◆ Yttranderätt innan fullmäktige avgör ett ärende som särskilt angår den egna församlingen, 3 kap. 22 §
- ◆ Välja kyrkvärdar, 4 kap. 19 §
- ◆ Välja vice ordförande och om kyrkofullmäktige så beslutar även ordförande i församlingsrådet, 4 kap. 26 §
- ◆ Beslut om vilka former av huvudgudstjänst som ska användas i församlingen, 17 kap. 6 §
- ◆ Beslut om ekumeniska huvudgudstjänst, 17 kap. 7 §
- ◆ Samskyldighet för kyrkoherden beträffande huvudgudstjänstens uppbyggnad, 17 kap. 8 §
- ◆ Samskyldighet för kyrkoherden beträffande gudstjänstplan, 17 kap. 9 §
- ◆ Beslut om huvudgudstjänst i annan form än som finns i kyrkohandboken, 18 kap. 6 §
- ◆ Samrådsskyldighet för kyrkoherden beträffande ekumeniskt nattvardsfirande, 20 kap. 6 §
- ◆ Yttranderätt vid lokala beslut om församlingsindelningen 37 kap. 7 §
- ◆ Beslut om inventarieansvarig kyrkvärd, 40 kap. 2 §
- ◆ Ett pastorat kan inte utan församlingsrådet godkännande besluta att ta en kyrka ur bruk om det inte finns särskilda skäl, 40 kap. 7 §
- ◆ Ändringar av en kyrkobyggnad eller i ett kyrkorum får inte göras utan godkännande från församlingsrådet om det inte finns synnerliga skäl, 40 kap. 9 §
- ◆ Beslut om upplåtelse av kyrka, 41 kap. 3 a §
- ◆ Beslut om församlingskollekt, 43 kap. 6 §
- ◆ Lokalt beslut om ändring av kollektidag, 43 kap. 7 §
- ◆ Samrådsskyldighet från pastoratets kyrkoråd inför beslut i församlingsinstruktionen, 57 kap. 5 §
- ◆ Rätt att väcka ärende om ändring i församlingsinstruktionen, 57 kap. 6 §
- ◆ Rätt att begära prövning av ett stifts beslut, 57 kap. 8 §

Det vore bra med en undersökning som visar hur församlingsråden fungerar i pastoraten. Har församlingsråden genom delegation fått några uppgifter utöver det som kyrkoordningen tydligt reglerar? Låter man samråd få en reell innebörd eller tenderar samråd att bli information om beslut som i praktiken redan tagits? Intressant är även i vilken utsträckning församlingsråden har fått något löpande ekonomiskt ansvar för församlingen och dess arbete. Kan man ingå avtal? Vilket inflytande har man vad gäller tjänster och tillsättningar?

Att undersöka stora förändringar i kyrkan borde inte vara en uppgift bara inför årsredovisningarna. Det borde göras en särskild utredning hur beslutet om strukturerna i Svenska kyrkan har fungerat. Har det blivit som det var tänkt eller finns det något vi borde lära oss av och förbättra? Det här skulle också kunna gälla det beslut som togs om att kyrkoherden har ansvar för all verksamhet. Har det fungerat och blivit bättre än vad det var tidigare och hur fungerar delegationen i Svenska kyrkan idag? Har den nya organisationen sedd utifrån det gemensamma ansvar som åvilar de förtroendevalda och kyrkoherden inneburit några avgörande förändringar? Finns det något vi kan lära oss av och förbättra?

Av det ovanstående framgår att det är viktigt för en kyrka att lära av beslut och organisatoriska förändringar. En utvärdering med hjälp av beprövad erfarenhet och med hjälp av vetenskapliga metoder bör därför genomföras för att dokumentera hur pastoratsreformen gestaltats och analysera vilka konsekvenser denna omorganisation har fått bland annat beträffande maktfördelning och den dubbla ansvarslinjen.

Mot 2015:5

Träslövsläge den 28 maj 2015

Karl-Gunnar Svensson (KR)